

Fiskivinnusamráð- ingarnar millum Føroyar og Estland

Fiskivinnusamráðingarnar millum Estland og Føroyar voru í Tallin 11. mars 1997 eftir innbjóðing frá estiska umhvørvis- og fiskimálaráðharranum Villu Reiljan til John Petersen, landsstýrismann.

Rammuvátan frá 1992 er grundarlagið fyri teimum árligu samráðingunum um síná-millum fiskiveiðirætti-ndir. Rammuvátan gevur eisini pláss fyri samstarvi millum føroyskar fyrirtøkur og estonsk reiðari um svartkjaftavotur og skipasmiðjumvælingar í Føroyum.

Føroyar kunnu í 1997 veidda í estiskum sjógv 300 tons av toski, 3.000 stk. av laks, 1.750 tons av sild og 1.750 tons av brislingi við tilsamans 8 skipum. Estiskum skipum verður loyvt at veidda 10.000 tons av svartkjafti við upp til 8 skipum.

Føroyar hava onga fiskiveiðivátan við

Lettland fyri 1997 hóast rammuvátan frá 1992. Hetta kemur av, at Lettland ikki hevur skip, sum í dag kunnu fiska svartkjaft við Føroyar. Síðani samráðingarnar millum londini í fjór hefur verið støðugt roynt at finna onkran útveg fyri at finna eina tripartavtalu fyri at føroysk skip kunnu fáa atgongd til at veidda tosk í lettiskum sjógv. ES vildi ikki veidda við í eini tripartavtalu og hava Føroyar tí roynt at fáa Estland at hjálpa til við slíkari avtalu. Estisku myndugleikarnar hava roynt, men tað tykist at vera so gott sum ógjørligt at fáa rættindi í lettiskum sjógv aftur. Partarnir voru tó samdir um at arbeida viðari við hesum spurningi.

Føroysku umboðni á fundinum voru John Petersen, landsstýrismannur, Kaj P. Mortensen, fiskivinnustjórnari og Ulla S. Wang, fiskivinnufulltrúi.

Fiskivinnusamráð- ingarnar millum Føroyar og ES

Sum framhald av sildsamráðingunum millum tey fimm strandalondini, Rusland, Noreg, ES, Føroyar og Island í Oslo 14. desember 1996 hittust ES og Føroyar 10. mars 1997 samstundis sum NEAFC fundurin var í Brussel.

Føroyar og ES loyva hvørjum øðrum at veidda 12.500 tons av norðhavssild í veiðuoknum hjá hvørjum øðrum í 1997 sambært Oslo avtaluni frá 1996.

Londini komu í Brussel ásamt um at loyva 21 skipum at veidda í økinum hjá hvørjum øðrum. Fyri ES merkir hetta, at 3 skip frá 7 limalondum sleppa at fiska sild í føroyskum sjógv.

Føroyar hava sett sum krav, at skipini skulu boða frá til eftirlitsstað eftir ávísing frá Fiskiveiðieftirlitinum og soleiðis veidda kannað við komu og fráferð í føroyskan sjógv.

Summarhús

Vit eru fyra vaksin og fyra børn, sum kundu hugsað okkum at ferðast í sumarfrí í Suðurfraklandi ella Suðurspania í umleið 1-2 vikur í tíðarskeiðnum frá hálvum juli til hálvan august. Er nakar, sum hevur summarhús til leigu, so ring

Tlf. 11820, lokal 16
í arbeiðstíð

Haldið sosialin

Viðmerking

»Tips málið«

Sjálvandi skulu skipaðu barna- og ungdomsfelagsskapirnir eisini hava sín fasta part av ágóðanum frá donsku eydnuspølunum, sum koma at virka í Føroyum. Tí eitt framkomið samfelag eigur í slíkum føri sum hesum, at hugsa um alt sjálvboðið og skipað barna- og ungdomsarbeiði skrivur Kári Olsen, skrivari í FUR og skrivari hjá KFUM-skótunum í Føroyum

Eins og ÍSF, so hevur FUR eisini í fleiri ár vónað, og roynt at virka fyri, at vit føroyingar eisini fingi ein part av vinninginum, sum latin verður frá eydnuspølunum hjá donsku tipstænastuni, til skipaða ítróttin og skipaðu barna- og ungdomsfelagsskapirnir í Danmark og í Grønlandi.

Undirritaði hevur fleiri ferðir tosað við okkara lógtings- og eisini fólkatingspolitikarar um hetta mál, men fingið ta fatan, at neyðugt var at broyta ella taka av lógina um ítróttavegning í Føroyum, sum hevur verið ein forðan fyri at »tipspengar« komu til Føroya, líka til í dag.

Gjøgnum fleiri ár havi eg havt samband við DUF (danska ungdomsráðið), sum hevur ein nevndarlim í donsku tipstænastuni. FUR hevur eisini seinasta árið í fleiri brovum til landsstýrið, lógting og politisku flokkarnar gjørt vart við, at bytið í Føroyum má hava fyrilit við felagsskapum ÍSFs, eins og felagsskapum ESFs. Ja, vit hava mælt til, at »tipspengar« verða byttir nokurlunda sum í restini av ríkinum, t.v.s. sum í Danmark og í Grønlandi.

Fyri FUR, og meg persónliga, hevur gongdin í hesum málinum eisini verið í so ørkymlandi til tíðir. Tí eg havi sent skriv og havt samband við Sámæl Petur í Grund, landsstýrismann og hansara skrivstovu í meira enn eitt ár, men bráðliga so átti hann ikki hetta mál longur - og 1-2-3 so høvdu Heðin Mortensen og Edmund Joensen eina avtalu! Vit onnur, í okkara føri FUR, feldu okkum sum tikið á bólið.

Vit skulu sjálvandi skipa okkara land og samfelag eftir egnum fyrirteytum, men fyri Heðin Mortensen, sum ein góðan sambandsmann má tað verða rimuligt at hyggja at, hvussu hetta virkar í ríkisfelagsskapinum.

Og hvussu er tað so í ríkisfelagsskapinum? Jú, »Tipsmidlar« figga ikki bara ítróttin í Danmark og í Grønlandi, men sanniliga eisini tað skipaðu barna- og ungdomsarbeiðið í hesum portum av ríkinum. M.a. tí er tað sjálvsagt, at um tipstænastan kemur at virka í Føroyum, so má ein fastur partur latast Føroya Ungdomsráði, sum umboðar ungdoms-felagsskapirnir, eins væl og til ÍSF, sum umboðar ítróttafelagini kring

landið.

Vit vita, at Dansk Tips-tjeneste hevur ein samlaðan vinning upp á uml. 6 milliardir, men her av eru inn-tøkurnar av fótbólts tippingi »eignar« 460 milliónir. Tað er soleiðis annað eydnuspæl, sum gevur teir nógvu pengarnar í kassan.

Eitt framkomið samfelag, sum vit jú vilja roknað fyri at verða, má hugsa um allan ungdomin, tá ið talan er um at stuðla til sjálvboðna arbeiðinum. Her má sjálvandi hugast um ítróttin, sum her hjá okkum er skipaður í ÍSF, men eisini mugu vit hava í huga annað skipað barna- og ungdomsarbeiði, sum eru limafelagsskapirnir í FUR.

Tá ið ført verður fram í Dimmalætting 7. mars, at tingmenn, við framløgum av broytingaruppskotinum um ítróttavegning, ið lagt er fyri Føroya Løgting, vilja taka frá ítróttinum, so er hetta heilt burturvið, tí netupp henda lógin hevur verið ein forðan, og her eru eingir tøkir pengar enn at taka frá nókrum. Og kanska meira burturvið er tað, at føra fram, at talan er um eitt privat partafelag, tí her er ikki bett talan um eitt partafelag, men um eina lógtingslóg, sum í verandi líki bert tekur hædd fyri áhugamálinum hjá ÍSF, men so at siga heilt gloymir annað mennandi barna- og ungdomsvirksemið her á landið.

Eg unni sanniliga ítróttinum alla vælvild og nøkstant peningin til sitt virksemi, tí eg ivist onga lótu í, hvønn stóran týðning ein væl skipaður ítróttafelagsskapur hevur í okkara samfelag, og eg haldi eisini, at ÍSF ger eitt megnar arbeiði til gagns fyri okkara ungdom. Men vit mugu ikki gloyma óll hini ungu, sum eru virkin í øðrum mennandi felagsskapum enn ítrótti, t.d. í skóttarbeiðinum, í kristiligum ungdomsfelagsskapum, í sjónleiki, í CISV - algtjóða barnalegum, teimum ungu í Meginfelag teirra brekaðu, í ungttemplarsambandinum, í teimum politisku ungmannafelagunum og øðrum felagsskapum, sum eru við í Føroya Ungdomsráði.

At politikararnir seinastu árinu hava skorið jättanina til ÍSF niður við 1,6 mió., so hon í dag er kr. 3.060.000 er sjálvandi at harnast um, tí hetta má merkjast og ger kanska at menn bert hugsa um sín egna part, men

gloyma at eitt samstarv kanska gevur mest í síðsta enda. Og er talan um at skerja jättanir, so kann ikki sigast um FUR, tí har var jättanin, tá ið hon var hægst, kr. 700.000. Í dag er hesin stuðul kr. 620.000 (herav kr. 150.000 til umsting av FUR).

Afturat hesum hevur ÍSF eina jättan til ferðing á uml. 1,5 mió. Felagsskapir FURs mugu gjalda vanligan ferðaseðil, tá ið ferðas verður við strandferðsluni. Skóttarnir høvdu eina avtalu við Strandferðsluna um at gjalda 25% av ferðaseðla-kostnaðinum, men hesin stuðul var avtikin fyri 4 árum síðan. So eisini her fær ítrótturin nógv betri sømdir.

Alt sjálvboðið ungdomsarbeiði, antin tað er ítróttur ella annað, hevur tørv á peningi fyri at gera eitt arbeiði á nótandi stóði. Tørvur er á peningi til umsting og virksemi. Tí mugu vit finna loysnir, sum kunnu geva bæði til skipaða ítróttinum og skipaða barna- og ungdomsfelagsskapunum figgarlugar umstøður at virka undir. Hetta vit politikarar í okkara grannalondum, - í øllum norðurlondum. Og hetta vita eisini politikarar í teimum londunum, sum vit eru í ríkisfelagsskapi við.

Í Danmark og í Grønlandi er hetta mál loyst við at lata ítróttin og barna- og ungdomsfelagsskapirnir fáa lut í vinninginum, sum tipstænastan gevur. Hvi skulu vit ikki eisini gera soleiðis í Føroyum?

Eg viðgangi sjálvandi, at ÍSF er stórur og væl skipaður felagsskapur við sínum 15.000 limum; men FUR umboðar 17 ymiskar landsfelagsskapir og uml. 7.000 limir. Og tí ÍSF er størsti felagsskapurin, so er eisini rimuligt at ÍSF fær bróðurpartin av møguliga vinninginum, men ÍSF-nevndarlimirnir mugu verða so mikil at sær kommir at unna FUR ein minni fastan part av vinninginum eisini.

Tað er heilt burturvið, at ÍSF og FUR skulu kjakast um hetta, heldur átti eitt samstarv verið fingið í lag millum hesi meginfeløg, og sum tann stóri felagsskapurin, so átti ÍSF sjálvandi at sett seg í samband við FUR fyri langari tíð síðan og bjóðað til eitt samstarv í hesum málinum. Sum føroyingar so vita vit hvønn týðning tað hevur, at teir stóru taka teir minni við. Ja, hetta er eisini ein av grund-



reglunum í einum demokratiskum samfelag.

Eg haldi nú ikki, at Heðin Mortensen skal verða í øðini (sum framgongur í Dimmalætting), tí sum hann jú sjálvur sigur, so er her talan um fleiri milliónir, og uppskotið, ið lagt er fyri tingið, gevur ÍSF 60% av vinninginum, meðan FUR fær 20%. Eisini gevur uppskotið ÍSF trýggjar nevndarlimir, meðan FUR og landsstýrið fáa hvør sín. So her er einki hjá Heðini at ræðast, heldur er her nakað at gleðast um, tí á henda hátt kemur peningin nóg fleir ungdomum til góðar.

Tingmenn eiga eisini at hava í huga, at vit í Norðurlandaráðnum hava tikið undir við at stuðla til sjálvboðna virkseminum millum børn og ung.

Eg haldi, at hetta uppskotið, sum 7 tingmenn hava lagt fram, visir, at í øllum førum nakrir politikarar siggja tann týðning skipaða barna- og ungdomsarbeiðið eisini hevur í okkara samfelag, og loyvi mær at heita á tingmenn í øllum flokkum um at taka undir við hesum, og ikki lata seg ræða av hótanum frá ÍSF, um at seta tiltøk í verk. At seta hótanir fram móti eini demokratiskari arbeiðsgongd, sum ÍSF forsetin ger í Dimmalætting og útvarpinum hoyrir ikki heima í einum framkomnum demokratiskum samfelag, so slíkt mugu tingmenn ikki taka fyri fullt.

Við hesum hava tingmenn høvi til at vísa, at teir hava eina virðing fyri øllum virkunum børnum og ungdomi í Føroyum. Eisini roki eg við, at um hetta uppskot verður samtykt, so vil av hesum spretta eitt gott samstarv millum ÍSF og FUR.

Kári Olsen
Skrivari hjá FUR
Skrivari hjá KFUM-skótunum í Føroyum